

Documents del segle XVI sobre la recollida i el contramarcatge dels diners de Barcelona

J. M. LLOBET I PORTELLA*

INTRODUCCIÓ

La circulació de moneda falsa a Catalunya durant el segle XVI ocasionà un greu problema econòmic. Amb la finalitat de solucionar-lo, les autoritats prengueren diverses mesures, cap de les quals aconseguí resoldre'l definitivament. Una d'aquestes mesures es portà a terme els anys 1508 i 1509 i una altra els anys 1556 i 1557, segons informació continguda en les *Rúbriques de Bruniquer*.¹ En tots dos casos es tractava, bàsicament, d'examinar la moneda que en aquelles dates circulava pel Principat, eliminar la falsa i trametre la bona a la seca de Barcelona per contramarcarla.²

Per la documentació conservada, sabem que Cervera, capital de la vegueria d'aquest nom, fou una de les poblacions en les quals calia efectuar les opera-

* Professor de la UNED. Investigador numismàtic.

1. «A 17 de janer 1509, foren pagats los mestres de la seca [de Barcelona] per haver assenyalats o marcats los menuts que trobaren bons».

«Dimars a 5 y 8 de maig 1556, en dietari apar se féu la crida dels menuts marcats de una B ab un colp en mitg que feye un gep y, a 31, se tingué consell de cent sobre dits menuts y, a 2 de juny y altres dies, se tractà del mateix».

M. CRUSAFONT I SABATER, *Barcelona i la moneda catalana*, Barcelona, Caixa de Pensions, 1989, p. 219 i 220.

2. La seca de Barcelona també va contramarcar moneda amb una B l'any 1605:

«A 3 de agost 1605, consell sobre extirpar los menuts falsos y diu-se que lo millor remey seria fer-los nous al pes de la vera valor del diner y, a 30, fou deliberat que's procurassen haver a mà tots los menuts y los bons fossen marcats ab una B y los falsos, tallats y que's donassen premis contra falcificadors».

«A 26 de setembre 1605, crida que tothom prenga los diners picats de B novament assenyalats».

M. CRUSAFONT I SABATER, *Barcelona i la moneda catalana*, Barcelona, Caixa de Pensions, 1989, p. 222.

Aquesta dada ja va ser donada a conèixer per Josep SALAT (*Tratado de las monedas labradas en el Principado de Cataluña con instrumentos justificativos*, vol. I, Barcelona, Imprenta de D. Antonio Brusi, 1818, p. 148). Joaquim BOTET recollí aquesta informació, però equivocà la data i digué que corresponia a l'any 1505 (*Les monedes catalanes*, vol. II, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1909, p. 323). Posteriorment, però, l'escribí correctament (*Les monedes catalanes*, vol. III, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1911, p. 56). Hom pot veure també: Pere MONTANER GIRÓ, «Los "diners" (dineros) de Barcelona marcados con una "B"», *Gaceta Numismática*, 55 (desembre 1979), p. 24-26.

cions descrites. Atès que bona part d'aquesta documentació suposem que és inèdita, l'oferim transcrita i precedida d'uns breus comentaris.

1. La documentació dels anys 1508 i 1509

La documentació conservada ens permet saber que, l'any 1508, el veguer de Cervera va fer publicar una crida mitjançant la qual manava que ningú acceptés diners falsos i, a més, va encarregar a l'argenter Blai de Bell-lloc que examinés els diners que corrien per la població i separés els bons dels dolents (document número 2). D'altra banda, el Consell Municipal cerverí acordà que una comissió de dues o tres persones ajudés l'argenter Blai de Bell-lloc en la seva tasca d'examinar els diners i que fos feta una crida manant que tothom hagués de prendre els diners bons (document número 1). Hi ha constància del pagament de 6 sous fet a l'argenter Blai de Bell-lloc pels seus treballs d'examinar els diners que circulaven per la població (document número 3).

Els diners de Barcelona que fossin autèntics havien de ser recollits i tramesos a la seca barcelonina per tal de contramarcar-los, però aquesta mesura devia ser de difícil compliment. Almenys així sembla indicar-ho la indecisió del Consell Municipal cerverí que es reflecteix en un acord pres l'any 1509 (document número 4).

Dobler de Barcelona de Carles I amb la contramarca B (Crusafont, *Catàlag General...*, núm. 4116a).

2. La documentació dels anys 1556 i 1557

El mes de maig de 1556, el lloctinent i capità general de Catalunya trameté al veguer i batlle³ de Cervera les instruccions adients per portar a terme la recollida i el contramarcatge dels diners de Barcelona, segons havia estat deliberat pel Reial Consell. Bàsicament, les actuacions que calia realitzar havien de ser les següents: el veguer faria reunir les autoritats municipals per tal de donar la informació sobre el que s'havia de fer en relació amb aquest assumpte. A continuació, serien elegides dues o tres persones per examinar els diners que circulessin per la població i separar els bons dels dolents. Fet això, seria publi-

3. A Cervera, l'ofici de veguer i el de batlle els exercia una mateixa persona.

cada la crida que s'adjuntava a l'escrit remès pel lloctinent al veguer, mitjançant la qual era manat que la moneda que circulés per la població fos mostrada a les persones elegides, les quals farien tallar els diners falsos i tornarien els bons als seus propietaris. Caldria, però, que els diners fabricats a la seca de Barcelona fossin portats a la mateixa seca dins un període de trenta dies per tal de posar-hi gratuïtament una contramarca o canviar-los per altra moneda. Quant als diners aragonesos, valencians, de Girona o de Vic, només podrien circular en els llocs d'origen (document número 5).

Així fou fet. Assabentades les autoritats cerverines de les instruccions del lloctinent, elegiren la comissió que havia de fer el reconeixement dels diners, la qual estava formada per sis persones: un mercader, dos notaris i tres argenters (document número 6), i feren publicar pels carrers de Cervera la crida tramesa pel lloctinent (document número 7).

Pocs dies després, fou publicada una nova crida, mitjançant la qual el veguer i batlle de Cervera donava les instruccions per portar a terme la recollida i el contramarcatge dels diners de Barcelona (document número 8).

A les acaballes d'aquell any 1556, dos dels argenters comissionats van rebre l'import corresponent al pagament dels seus treballs d'examinar els diners per tal de separar els bons dels falsos (document número 9).

L'any següent, el problema de la moneda falsa –certament de difícil solució– encara s'arrossegava (documents número 10 i 11).

TEXTOS DOCUMENTALS

1

1508, desembre, 20. Cervera.

El Consell Municipal de Cervera, en relació amb una suplicació presentada per Jaume Cabrer, un dels bolletiners, acorda que siguin elegides dues o tres persones que, junt amb l'argenter Blai de Bell-lloc, examinin els diners per tal de saber quins són bons i quins són falsos.

Arxiu Comarcal de la Segarra (ACSG), Cervera, Fons Municipal, *Consells*, 1508, f. 49.

[*Al marge esquerre:*] Bollatinés.

Al qual consell és stada presentada una suplicació per lo sènyer en Jaume Cabrer, hu dels bollatinés de dita vila, la qual és del tenor següent: «Ihesus. No ig-

noren les magnificències de vosaltres, etc.». És en les cubertes del present libre [*Actualment, no hi és*].

Sobre açò, lo magnífich e honorable consell e/o la maior part de aquell acordà e deslberà e comès als senyós [de pahés] que ells elegesquen dues o tres persones los parrà que vegem e miren los dinés que són bons e de secha ensempts amb lo sènyer en Blay de Belloch, argenter, qui té càrrech ya de veure dits menuts. E que sie feta crida, ab bona pena, per la dita vila que tothom hage pendre los menuts seran vists per dits vehedós ésser bons e de secha. E tot lo que s'i despendrà sie pres a compte als senyós de pahés. E, quant als menuts prengueren ahir dits bollatiners per lo bollatí, que sien presos per lo receptor de aquell.

2

1508, desembre, 20. Cervera.

El Consell Municipal de Cervera, en relació amb una petició feta per Blai de Bell-lloc, argenter d'aquesta població, acorda que tant l'esmentat Blai de Bell-lloc com els altres prohoms que siguin elegits per examinar els diners siguin pagats segons creguin convenient els paers.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, *Consells*, 1508, f. 49v.

En après, és stat preposat al dit consell per lo sènyer Blay de Belloch, argenter, de la dita vila, dient com a ell fonch fet manament per lo senyor veguer, ahir, volgués tenir càrrech de regonèxer los diners menuts, ço és, los qui són bons e dolents, attès ell havie feta crida que nengú no prengués los menuts sinó los que sien de secha. E així ell té dit càrrech, e açò per lo bé de la present vila e dels poblats en aquella, que suplique al dit consell, attès té càrrech de regonèxer dits menuts e pert son temps, que sie satisfet segons sos treballs, com ell sie content de star a tot lo que lo consell ordenarà e deslbera[rà].

Sobre açò, lo magnífich e honorable consell acordà e deslberà e cometé als senyós de pahés que sie pagat, axí lo dit Belloch com los altres pròmens sobre açò elegidós, a conexença dels dits senyós de pahés.

3

1508, desembre, 23. Cervera.

El racional de la Paeria de Cervera deixa constància del pagament de 6 sous fet a Blai de Bell-lloc, argenter, pels seus treballs d'examinar els diners per tal de separar els bons dels falsos.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, *Notaments del racional*, 1507-1509, f. 113v i 114.

Compte d'en Blay de Belloch, argenté.

Deu lo honorable en Blay de Belloch, argenté, que los senyors de pahers li feren dar e pagar per mans del honorable en Borthomeu Giscaffrè, clavari de la dita vila, sis sous, dels quals ne ha fermada àpoca en poder del notari de la casa de la paheria de dita vila a XXIII de dehembre del any mil D VIII. [*Al marge dret:*] VI sous.

És li degut VI sous per los treballs que ha presos en regonèxer e triar los diners menuts si eren de la sequa o no, segons per deliberació del conseyll ordinari celebrat en la sala de la paheria de dita vila a XX de dehembre del any corrent. [*Al marge dret:*] VI sous.

4

1509, setembre, 26. Cervera.

El Consell Municipal de Cervera, en relació amb els menuts que té en Giscaffrè, acorda que els esmentats menuts siguin tramesos a Barcelona per tal de ser contramarcats o que sigui presa alguna altra mesura, segons decideixin els paers, i que el que es faci que sigui en utilitat de la vila.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, *Consells*, 1509, f. 48v.

[*Al marge esquerre:*] Los menuts que té en Giscaffrè.

En après, fonch preposat dient com en Giscaffrè, en temps passat, essent clavari, e té moneda, ço és, menuts que lesores corrien e vuy en dia no's volen, que'ls plàcie mirar-hi e vegen com se farà e que és lo que volen se'n face.

Sobre açò lo dit honorable consell acordà e delliberà que sien vists dits menuts e de aquells se trague lo millor partit se pugue haver perquè la vila ne hage tot lo útil ne pugue haver o trametent-los a Barchinona perquè y donen lo colp o per altra via, com millor parrà als senyors de paés.

5

1556, maig, 6. Barcelona.

El marquès de Tarifa, lloctinent i capità general de Catalunya, tramet al veguer i batlle de Cervera les instruccions per portar a terme la recollida i el contramarcatge dels diners de Barcelona.

ACSG, Cervera, Corts del veguer i el batlle, *Crides*, 1538-1562, paper solter (el document es troba lleugerament malmès).

Lo marquès de Tariffa, loctinent y capità general.

Lo que's deu fer per les vegueries de Cathalunya, fora de Barchinona, per la executió de la crida del abatiment dels menuts, ab delliberació del real consell.

Lo veguer farà ajustar los consellés, pahers, jurats ho cònsols de la ciutat y vila y notificar-los ha la crida de dita moneda y de continent elegiran dues ho tres persones abtes y sufficients per a veure y regonèxer los diners menuts vertaders y falços y aquells faran venir davant ells y prestaran jurament en mà y poder del dit veguer, lo qual continuarà lo notari o scrivà de sa cort, que bé e lealment se hauran en la regonexència de aquells.

Fet açò, se publicarà la crida real que se envia ab la present per los lochs acostumats y ordenarà dit veguer que les dites persones elegides per la visura y conexença de dits menuts stiguen en una plaça o altre loch que sie públich y, assistint allí dit veguer y, quant ell no y puga ésser, algun altre official real, se fassa la regonexença dels dits diners que hy portaran y los que seran clarament falsos de la empremta de Barchinona tallaran públicament y los altres de dita empremta ho [aragone]sos, valencians, de Gerona o de Vich tornaran als senyors [de] aquells, no perquè de dits menuts vers de Barchinona se puguen [subve]nir, usar ho metre aquells sinó que's envien a Barchinona a l[a] secca real dins lo termini que davall se dirà, a hont se po[sa]rà de franch lo senyal que és provehit se pose o se'ls ne donaran dels nous altres tants ho en moneda de argent.

La dita executió, en los lochs a hont haurà batle y t[indrà] a sa jurisdicció, farà lo batle.

E, perquè més promptament se fassa dita executió après de la publicació de la crida real que se envia, se farà crida de part del veguer ho batle a qui's pertanyerà manant a tothom generalment que tindran menuts que dins deu dies haien de'n portar a dites persones dits diners per a fer lo dit examen.

E que dins trenta dies après haien de aportar ho enviar a la secha real de Barchinona los dits diners de la empremta de Barchinona que seran vers y bons.

E entén sa il·lustríssima senyoria que dins los dits trenta dies no sie prohibit lo ús dels diners vers y bons.

Dat en Barchinona a VI de maig MDLVI.

El marquès.

Vidit Montaner, regens.

Vidit Ioannes Ferrer et Despuig, regens thesaureriam.

Vidit Puig, fisci advocatus.

Michael Amat.

6

1556, maig, 9. Cervera.

El veguer i batlle de Cervera i tres paers d'aquesta població elegeixen els prohoms que han de fer el reconeixement dels diners que circulen per la vila.

ACSG, Cervera, Corts del veguer i el batlle, *Crides*, 1538-1562, paper solter.

A nou del mes de maig del any MDLVI per los magnífichs mossèn Bernat de Çaportella, veguer y batle de la vila y vegueria de Cervera, Simeon Porta, Thomàs Moxó y Miquel Ballestar, pahers ensemps ab en Pere Balaguer, absent, fench feta electió de pròmens y persones per fer la regonexença dels dits diners menuts y foren los elets los següents:

Primo, Jaume Gomar, mercader, Pere Tarroia, notari, Damià Farrando, argenter, Johan Montaner, menor, notari, Francesch Balaguer, argenter, Johan Mensa, argenter.

Los quals juraren en poder del dit magnífich veguer y batle que bé y lealment se hauran en la regonexença dels dits diners menuts.

Testes magnificus Ioanes de Alta-riba, domicellus, et Hieronymus Jorba, legum doctor, Cervarie habitatores.

7

1556, maig, 9. Cervera.

És publicada pels carrers de Cervera una crida mitjançant la qual el marquès de Tarifa, lloctinent i capità general de Catalunya, dona les instruccions per portar a terme la recollida i el contramarcatge dels diners de Barcelona.

ACSG, Cervera, Corts del veguer i el batlle, *Crides*, 1538-1562, paper solter.

Crida dels menuts

Ara hojats tothom generalment que us fan a saber de part del il·lustríssimo senyor don Pera Fan de Ribera, senyor de la casa de Ribera, marquès de Tarifa, compte de los Molares, adelantado major de la Andaluzia, conseller, loctinent y capità general de la sacra, cesàrea, cathòlica y real magestat del hemperador y rey, nostre senyor, en los principat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya, que, com molts fills de perdició, no tement Déu ni la correcció temporal y les penes grans en què encorren los fabricadors de falsa moneda y metedors de

aquesta estatuïdes per dret comú y per lenyes de la terra, hajan fets y fabricats molts diners menuts de la empremta de Barcelona, los quals són falsos e no fets ni fabricats en la seca de dita ciutat, y aysen mesos aquests axí en la dita ciutat com en altres ciutats, viles y lochs del dit principat de Cathalunya, de què se a seguit y's segueix molt gran dany als poblats en dit principat com ab dits diners falsos traguen de dit principat la moneda bona de or y de argent, per hont restarien destròhits tots los poblats del dit principat, y, si no era dita falsa moneda desfeta, seria donar causa de fer-ne molt més y així restaria lo dit principat més pobre de totes les terres del món, per ço sa il·lustríssima senyoria, volent en les dites coses provehir per la indempnitat y bon estament de la república, com convé al servey de Déu y de sa magestat, seguint lo que en lo any mil cinch cens y vuyt, trobant-se en dit principat gran quantitat y semblant abús de menuts falsos, fonch provehit per lo tunch lloctinent general y redundà en gran bé y utilitat del dit principat, com a experiència sia vist que de les hores ençà entrà y restà molta moneda de or y de argent bona en dit principat, y ara ja no's troba moneda de or y sie vàcua y eyxangua la moneda de argent ab dits menuts falsos, pre[ce]hint en açò desliberació en lo sacre y real consell feta, proveheix, ordena y mana que en la present ciutat de Barcelona sien elegides, així com ab la present sa il·lustríssima senyoria ellegeix, les persones que daval seran nomenades que en semblants cosses sien expertes, les quatre de les quals stiguen a la plassa Nova, les quatre a la plassa del Blat, les quatre al Born y les altres a la Lotga, e són les següents: Joan Rella, Miquell Boïgué, argenters, Visens Gasoll, apotecari, Tomàs Coscollossa, Perot Coscollossa, Pere Roig, Miquell Maduser, Pere Ratera, Pau Esquerdo, Perot Oller, Jonot Martí, Miquell Vidal, Pau Suvies, Miquell Suvies, Joan Balaguer, Pere del Mas, argenters.

Los quals regoneguen los dits diners menuts y los que's trobaran no ésser batuts en alguna seca sien tallats per les dites persones y los diners menuts que no sien batuts en la seca de Barcelona no sien tallats, mas sien restituhits als senyors de aquells. Emperò, que los que no seran batuts en la seca de Barcelona no's puguén despendre en lo principat de Cathalunya sinó en los lochs a hont seran estats fabricats y batuts. Les quals persones qui regonexeran dits diners menuts tindran càrrech, en lloch dels menuts bons que'lls seran aportats fabricats y batuts en la seca de Barcelona, donar moneda de argent o altres menuts fabricats, batuts y asenyalats en la seca de Barcelona. Y, més havant, proveheix, ordena y mana sa il·lustríssima senyoria que lo matex sia fet, executat y servat en lo cap de totes les vegueries del dit principat, ço és, que a catscun cap de la vegueria per lo veguer y jurats o cònsolls de la ciutat o vila que serà lo cap de dita vegueria sien elegides persones abtes y [i]dònees per fer lo dit examen, per les quals sia servada la forma damunt dita, ço és, que regoneguen los dits diners menuts y los que trobaran no ésser batuts en alguna seca sien tallats per les dites persones.

Y que en lo dit principat de Cathalunya no sien presos allsguns diners menuts sinó solament los que són batuts y asenyalats y e[n] avant se faran, batran y asenyalaran en la seca de Barcelona, si no eren en los lochs per ha ont seran batuts en virtut de privilegis.

Més havant, provehex, ordena y mana sa il·lustríssima senyoria que algú no sia forçat de rebre en pagament sinó solament vint-y-tres diners de menuts y, si la quantitat que se aurà de pagar muntarà més de vint-y-tres diners, algú no sia forçat de pendre dels dits menuts més havant dels dits vint-y-tres diners, mes que tota la resta li sia pagada de altra bona moneda. Y que les dites cosses sien servades en dit principat de Cathalunya tant solament y no en los comptats de Rosselló y Cerdanya, com ja tinguen espessial moneda y seca.

E les dites cosses mana sa il·lustríssima senyoria ésser publicades y servades per los lochs acostumats del dit principat de Cathalunya perquè algú no puga ignorància al·legar. Y quart-s'i qui guardar-se ha.

El marquès.

Vidit Montaner, regens.

Vidit Ioannes Ferrer Despuig, regens tesarariam.

Vidit Puig, fisci advocatus.

Hieronimus Janer.

[*A continuació:*]

Fonch publicada la present dita crida per los lochs acostumats de la present vila per Gaspar Martorell, coredor públich, ab so de trompa, legida per Joan Armengol, scrivà jurat de la cort del senyor veguer de Cervera per lo honorable y discret mossèn Symeon Porta, notari y escrivà de dita cort, die VIII° madii anno a nativitate Domini millesimo quingentessimo quinquagessimo sexto.

8

1556, maig, 12. Cervera.

És publicada pels carrers de Cervera una crida mitjançant la qual el veguer i batlle d'aquesta població dóna les instruccions per portar a terme la recollida i el contramarcatge dels diners de Barcelona

ACSG, Cervera, Corts del veguer i el batlle, *Crides*, 1538-1562, paper solter.

Ara hoiats tothom generalment de part del magnífich mossèn Bernat de Çaportella, donzel e regent la vegueria y batlia de Cervera per la sacra, cesàrea, cathòlica y real magestat, per virtut de la crida real publicada per los lochs

acostumats de la present vila a nou del corrent mes de maig diu y mane a tothom generalment que tindran menuts que dins deu dies primers vinents après publicació de la present en avant comptadors haien de portar aquells en la plaça del Blat de la present vila al dit magnífich veguer y batle y als honorables en Johan Montaner, notari, maior de dies, Jaume Gomar, mercader, Pere Tarroia, notari, Francesch Balaguer, Damià Farrando y Jaume Mensa, argenters, pròmens per lo dit magnífich veguer y batle y pahers elets y assignats, per a què regoneguen y examinen dits menuts, y los qui seran trobats bons y verdaders de la empremta de Barchinona com encara tots los valencians, aragonesos, de Vich y de Gerona seran tornats a sos amos perquè los barcelonins dins trenta dies porten o tramenten a Barchinona per fer-los donar lo colp, lo quall se darà de franch, ho'ls daran altres diners menuts ab colp de la empremta de Barcelona, y los que seran trobats dolents y falços per dits pròmens seran tallats públicament. En altra manera, passat dit termini, per sa il·lustríssima senyoria y serà provehit. E quart-s'i qui guardar-s'i ha.

[*A continuació:*]

Fonch publicada a XII de maig 1556 per Bertomeu Saurina, legida per Joan Armengol.

9

1556, desembre. Cervera.

El clavari de la Paeria de Cervera deixa constància del pagament de 3 sous fet a Damià Ferrando i del de 3 sous més fet a Francesch Balaguer, argenters, pels seus treballs d'examinar els diners per tal de separar els bons dels falsos.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, *Clavaria*, 1556, s. f.

Per dit manament, paguí a mestre Ferrando tres sous per reguonèixer los menuts falsos y bons. [*Al marge dret:*] III sous.

Per dit manament, paguí a'n Francesch Balaguer tres sous li donen per lo sobre dit effecte. [*Al marge dret:*] III sous.

10

1557, gener, 30. Cervera.

El Consell Municipal ordinari de Cervera acorda donar potestat als paers i a la prohomenia que es pugui crear perquè s'informin d'on van sortir els menuts falsos que recollí Rafel Papió i, coneguda aquesta dada, actuïn en conseqüència.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, *Consells*, 1557, f. 17.

[*Al marge esquerre:*] Menuts falços de Raphel Papió.

Més, fonch preposat per mossèn Raphel Papió que, per paraula de mossèn Porta, paher, que en lo any passat prengué quatorze liures de mossèn Fuster de menuts falços y vint liures del bolletí, que suplique al magnífich y honorable consell que no és de rahó se perden, que y vull provehir.

Sobre la qual proposició fonch per dit magnífich y honorable consell desliberat que ell dit consell done facultat y potestat als dits senyors de pahers y a la prohomenia que ajustar-y volran que facen examen, així de mossèn Fuster com de mossèn Papió, d'ont són exits dits diners y, sabuda la veritat, determenen lo que·ls apparrà, sols o facen de manera que la vila no y perdi res, com axín sie la voluntat de dita vila no perdre-y un diner.

11

1557, setembre, 15. Cervera.

El Consell Municipal ordinari de Cervera pren un acord en relació amb els menuts falsos recollits per Rafel Papió.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, *Consells*, 1557, f. 47 (el foli es troba estripat).

[*Al marge esquerre:*] Men[u]ts.

Més fonch preposat per mossèn Raphel Papió que ja saben ses magnificències són estats importunats acerca dels menuts falços y fins avuy se [ha] dilatat de declarar sobre qui·ls ha de perdre ni pagar y ja appar stà remès als magnífichs senyors advocats, que·ls tindrà a mercè y facen declarar.

Sobre la qual preposició dit magnífich consell desliberà y acordà, atès que és estat dit consell per dits senyors de pahers informat que los advocats no y volen declarar per los respectes a ells ben vists, ans an manifestat son ànimo en cars y

haguessen a declarar, y, entès lo dit ànimo és de parer que los dinés té mossèn Papió de dit Fuster que dit Fuster los cobre y se perden per ell y li'n don atre tanta quantitat de bona moneda a dit Papió y lo matex declaren sobre los dinés dels bolletínés, ço és, d'en Pere Mulet y d'en Jaume Garriga, que·ls agen de cobrar de dit Papió y li donen atre tanta quantitat de dita bo[na moneda...] com sie clar que de justícia [...].